

1 MT300 – MĚNOVÁ TEORIE A POLITIKA

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Povinné pojištění vkladů

Struktura

Výhody a nevýhody

Varianty pojistného plnění

Vývoj v České republice

Sazby pojistného

Varianty ochrany vkladatelů

Povinné pojištění vkladů

Výhody (I)

Výhody

Cíle povinného pojištění vkladů

„Sociální aspekt“

Při úpadku banky lze plně či částečně kompenzovat ztráty pojištěných (menších) vkladatelů

Zvýšení důvěryhodnosti bankovního systému

Vyšší důvěryhodnost vede k posílení konkurenční schopnosti bank a k podpoře tvorby peněžních úspor v ekonomice

Povinné pojištění vkladů

Výhody (II)

Další výhody

Snížení nebezpečí hromadných výběrů vkladů

Potenciálně vyšší stabilita bankovního systému

Snížení problémů spojených s asymetrií informací

Protože nelze odstranit asymetrii informací, je možné alespoň snížit její negativní důsledky při úpadku banky

Modifikace dvojí odpovědnosti akcionářů bank

Akcionáři bank ručí jen do výše svých podílů - větší ochota kupovat akcie bank, určitá podpora expanze bank

Povinné pojištění vkladů

Nevýhody (I)

Nevýhody

Růst nákladů bank na pojištěné vklady

Snížení ziskovosti bank nebo snaha bank kompenzovat přes růst výnosů z aktiv či pokles jiných nákladů na vklady (úroky)

Morální hazard vkladatelů

Vkladatelé nemusejí rozlišovat banky podle finančního zdraví, rozhodují se především podle výše nabízených úroků z vkladů

Morální hazard bank

Banky mohou provádět rizikovější operace, případné ztráty při úpadcích bank hradí především pojišťovny vkladů

Povinné pojištění vkladů

Nevýhody (II)

Nevýhody

Nepříznivý výběr

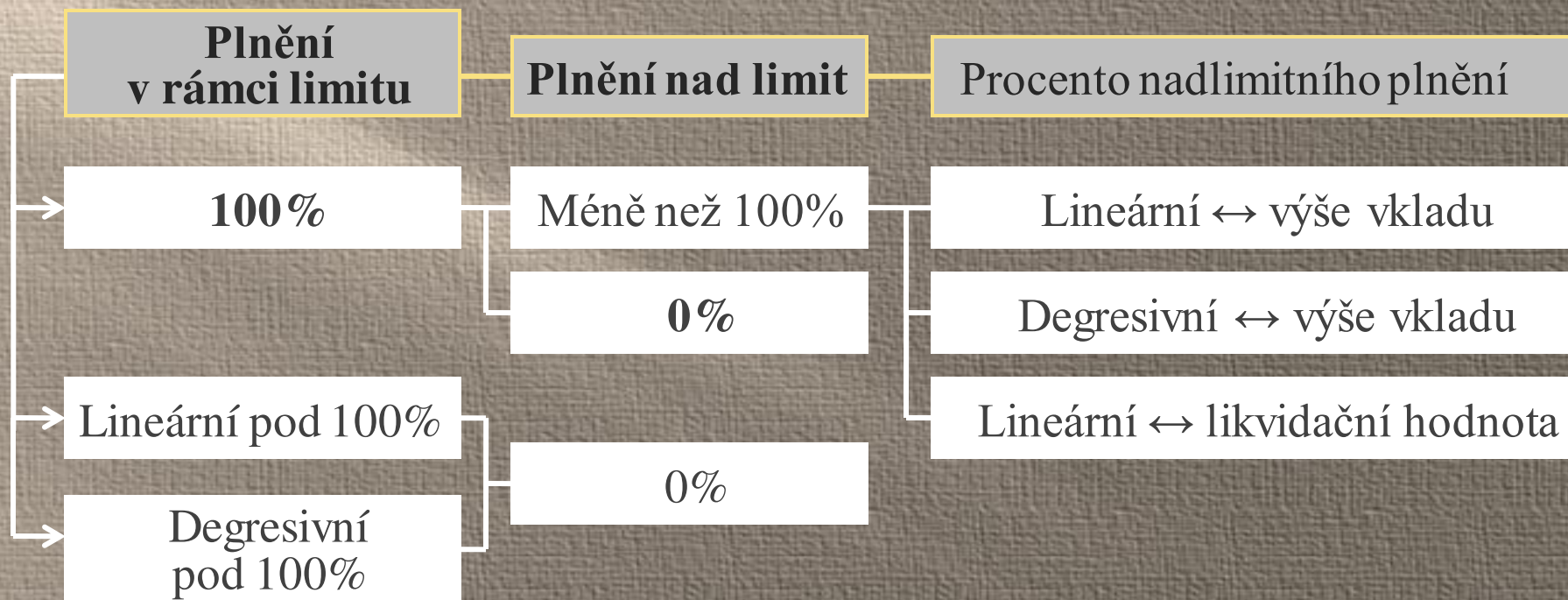
Zájem o podnikání v bankovníctví mohou mít spíše rizikovější subjekty, u kterých je větší nebezpečí úpadku; *lze omezovat podmínkami vstupu do bankovníctví*

Nelze zabránit hromadným výběrům vkladů

Nejsou-li pojištěny také mezibankovní vklady, může docházet k rychlým a rozsáhlým výběrům vkladů ze strany jiných bank; *cílem pojištění vkladů pak ale není bránit hromadným výběrům*

Povinné pojištění vkladů

Varianty pojistného plnění

Povinné pojištění vkladů

Vývoj v České republice

Pojištění vkladů	Pojistný limit	Náhrada (%)	Maximální náhrada
7/1994 – 12/1997	125 000 CZK	80	100 000 CZK
Konsolidační program II	4 000 000 CZK	100	4 000 000 CZK
1/1998* – 8/1998	375 000 CZK	80	300 000 CZK
9/1998 – 8/2001	444 445 CZK	90	400 000 CZK
(od 1/2001 - neschváleno)	(588 890 CZK)	(90)	(530 000 CZK)
9/2001** – 11/2009	27 778 EUR	90	25 000 EUR
12/2009 - 12/2010	50 000 EUR	100	50 000 EUR
Od 1/2011	100 000 EUR	100	100 000 EUR

* Pojištění rozšířeno na nebankovní právnické osoby.

** Pojištění rozšířeno na neanonymní pohledávky v domácí měně i v zahraničních měnách.

Povinné pojištění vkladů

Česká republika

Garanční systém finančního trhu (od 1. 1. 2016)

Fond pojištění vkladů

Pojistné: banky, stavební spořitelny, družstevní záložny

Rizikově stanovené sazby (od 1. 6. 2016)

Výplaty: do 7 pracovních dní (od 1. 6. 2016)

Fond pro řešení krize (*rozhoduje: ČNB*)

Rizikově odvozené příspěvky: banky, stavební spořitelny, družstevní záložny, vybraní obchodníci s cennými papíry

Cílová částka: 25 mld. CZK do 31. 12. 2025

Povinné pojištění vkladů: *Sazby pojistného*

Nominálně stanovené sazby (podle vkladů)

- + jednoduchost
- nelze ovlivnit morální hazard bank a nepříznivý výběr

Selektivní sazby mohou snížit nevýhody

Rizikově stanovené sazby

- + lze výrazně snížit morální hazard bank a nepříznivý výběr
- nutné změny v účetnictví; nebezpečí úniku informací

Řada problémů spojená především se stanovením rizikovosti

Povinné pojištění vkladů: Sazby pojistného a rizikovost aktiv bank

Sazby pojistného

Nominální
(podle vkladů)

Rizikové
(podle aktiv)

Výnosy pojištěných vkladů se mění pouze v závislosti na změnách nominální výše vkladů a banka proto má silné podněty zvyšovat rizikovost aktiv, resp. maximalizovat kladný rozdíl $(Z/A_A - Z/A_{TB}) - IP$.

Výnosy pojištěných vkladů se mění v závislosti na změnách rizikovosti aktiv; sklony k rizikovosti banky závisejí na stanovení plateb pojistného.

Platby pojistného

$$\uparrow(Z/A_A - Z/A_{TB}) - \uparrow IP = 0$$

$$\uparrow(Z/A_A - Z/A_{TB}) - \uparrow IP > 0$$

$$\uparrow(Z/A_A - Z/A_{TB}) - \uparrow IP < 0$$

Banka nezískává žádné výhody z rizikovějších aktiv.

Banka může mít výhody z rizikovějších aktiv; podněty jsou slabší, než při stanovení sazeb pojistného podle nominální výše vkladů.

Banka z rizikovějších aktiv ztrácí.

Pojištění vkladů

Varianty ochrany vkladatelů (I)

Varianty

Pojištění vkladů

Povinné pojištění vkladů

Dobrovolné pojištění vkladů

- nepříznivý výběr
- riziko úpadku pojišťovny nebo fondu

Soukromé pojišťovny

Garanční fondy bank

Úvěry věřitele poslední instance

- nelze vždy pro celý bankovní systém
- pouze krátkodobá „ad hoc“ pomoc

Pojištění vkladů

Varianty ochrany vkladatelů (II)

Varianty

Oddálení výplat vkladů a plateb

- pouze u dočasně nelikvidních bank
- není řešením při úpadku banky

Výplaty vkladů různými subjekty

- může být plnohodnotnou alternativou
- povinné pojištění vkladů je vhodnější

Fondy peněžního trhu

- určité bariéry před hromadnými výběry
- zatím nelze pro bankovní systém

Svobodné bankovníctví

- teoretická alternativa
- + dobrovolné pojištění (a opční doložky)